

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšená nabídka finančních produktů a služeb

7. Prakticky ve všech zemích má stále více spotřebitelů přístup k široké nabídce finančních produktů a služeb poskytovaných různými finančními subjekty a nabízených mnoha distribučními kanály. Díky pokroku v technologiích a procesům deregulace se otevřel přístup ke všem možným finančním produktům i v rozvíjejících se zemích, a to od běžných účtů k platebním produktům, úvěrům či investicím na kapitálovém trhu. Nabídka produktů je stále pestřejší, a proto jedinci při svém rozhodování musejí porovnávat celou řadu faktorů, např. poplatky, úrokové sazby, délku trvání smlouvy či míru rizika. Kromě toho musejí z široké škály možností vybrat vhodného poskytovatele a zvolit způsob, jakým si produkt pořídí. Na straně nabídky stojí jak lokální subjekty a sdružení (např. družstevní záložny), tak tradiční finanční instituce, internetové banky a nově i mobilní operátoři.

Zvýšená poptávka po finančních produktech a službách

8. Ekonomický a technologický vývoj s sebou přinesl větší globální propojenost a velké změny v komunikaci a finančních transakcích, jakožto i v sociální interakci a v chování spotřebitelů. Díky tomu nabyla na významu schopnost jedinců spolupracovat s poskytovateli finančních služeb, neboť spotřebitelé je potřebují k tomu, aby mohli provádět a přijímat bezhotovostní platby, např. výplaty, remitence či on-line transakce, anebo realizovat platby mezi osobami, pokud v dané zemi již nejsou příliš využívané hotovostní peníze či šeky. Ti, kteří si nemohou zajistit přístup k bezhotovostnímu platebnímu styku, pak často platí více za převody hotovosti a za využívání neformálních finančních služeb, jakými jsou půjčky hotovosti či proplácení šeků (viz např. Kempson a kol., 2005).

9. Všechny tyto trendy přenášejí odpovědnost za nejdůležitější finanční rozhodnutí na jednotlivce. Současně se pro většinu obyvatel rozšířily možnosti, které učinily jejich rozhodování komplikovanějším. Za těchto okolností se proto od občanů očekává, že budou dostatečně finančně gramotní a učiní všechny nezbytné kroky, aby finančně zajistili sebe i svoji rodinu.

Předpokládané přínosy finančního vzdělávání a zvýšení finanční gramotnosti

10. Z dostupných empirických zjištění vyplývá, že dospělí obyvatelé ve vyspělých i rozvojových ekonomikách, kteří prošli finančním vzděláním, častěji než ostatní plánují a spoří na důchod (Bernheim a kol., 2001; Cole a kol., 2011; Lusardi, 2009). Na základě toho lze usuzovat, že mezi finančním vzděláváním a jeho výsledky existuje přímá příčinná souvislost a že tedy vyšší úroveň finanční gramotnosti může vést k pozitivní změně chování.

11. Jiný výzkum, který se zaměřil převážně na rozvojové země, poukázal na několik potenciálních přínosů finanční gramotnosti. Přibývá důkazů o tom, že lidé s vyšší finanční gramotností dokáží lépe hospodařit se svými penězi, působit na trhu s cennými papíry a vybírat si, kam investovat své peníze. Je u nich pravděpodobnější, že si vyberou investici do takových fondů kolektivního investování, kde jsou účtovány nižší poplatky (Hastings a Tejada-Ashton, 2008; Hilgert a kol., 2003; Lusardi a Mitchell, 2008; Lusardi a Mitchell, 2011; Stango a Zinman, 2009; van Rooij a kol., 2011; Yoong, 2011). Navíc u lidí s většími znalostmi v oblasti financí je pravděpodobnější, že nahromadí větší majetek (Lusardi a Mitchell, 2006).

12. Bylo zjištěno, že vyšší úroveň finanční gramotnosti nesouvisí jen s nabýváním majetku, ale také s dluhy a správou těchto dluhů. Lidé s vyšší finanční gramotností upřednostňují méně nákladné hypotéky a dokáží se vyvarovat vysokým úrokům a dalším poplatkům (Gerardi a kol., 2010; Lusardi a Tufano, 2009a, 2009b; Moore, 2003).

13. Kromě přínosů pro samotné jedince je finanční gramotnost také důležitá pro ekonomickou a finanční stabilitu, a to z několika důvodů. Finančně gramotní spotřebitelé se dokáží na základě